

v Brně ze dne 19. července 1924, jimž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle Šu 486 čís. 1 a 2 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Hmotněprávní zmatek Šu 281 čís. 9 a) tr. ř. shledává stížnost v tom, že uznán byl stěžovatel vinným i přečinem podle Šu 486 čís. 1 tr. zák., ježto prý vzhledem ku tehdejší cenám nedoplatky za zboží nedosahují takové výše, by bylo lze mluvit o lehkomyšlném a nepřiměřeném užívání úvěru, a obžalovaný mohl čítati s tím, že zboží se ziskem prodá, k čemuž jen pro katastrofální pokles cen v roce 1922 nedošlo. Ostatně nemohl prý pokládati obžalovaný užívání úvěru za nepřiměřené, když mu dodavatelé zboží o své újmě, aniž by jim byl co předstíral, na úvěr dodávali. Tím méně možno mluvit o lehkomyšlném užívání úvěru, kdyžťe pojem »lehkomyšlnost« sahá dále než hrubá nedbalost, jak ji předpokládá nedbalost a znamená již, že pachatel nebezpečí zná a přece jedná na risiko, že nepříznivý výsledek nastane, což stěžovateli nebylo prokázáno. Že rozlišování stížnosti mezi »lehkomyšlností« a »nedbalostí« není správné, vyplývá z toho, že zákon sám jen jako příklad nedbalosti, přivodivší neschopnost platiti, uvádí též lehkomyšlné a nepřiměřené užívání úvěru. Lehkomyslným jest užívání úvěru tehdy, když ten, kdo úvěru užívá, neuváží s náležitou péčí, zda bude mu též možno, v čas platiti; nepřiměřeným jest, když vypůjčené částky nejsou v poměru k hospodářské síle dlužníkově, takže příhody, s nimiž nutno každému řádnému hospodáři čítati, mohou způsobiti neschopnost platiti (Löfflerův kom.). Obojí zjišťuje rozsudek při stěžovateli. Za krátkou dobu jeho obchodování dospěl obžalovaný k výsledku, že oproti dluhům 81.600 Kč nejsou tu aktiva takřka žádná. Při tom nelze se obžalovanému dovolávati katastrofálního poklesu cen textilního zboží, když tento vlastně nastal teprve v době, kdy nezpůsobilost stěžovatelova, platiti, byla již zjevnou. Mimo to užíval obžalovaný úvěru převážně ve svém obchodu uhlím, o němž sám tvrdí, že byl dobrý a že v něm ztrát vůbec neutrpěl. Proto právem mohl uznati nalézací soud užívání úvěru, jimž stěžovatel svoji neschopnost platiti přivodil, lehkomyšlným a nepřiměřeným a přivodění neschopnosti platiti, nedbalým. Že mu věřitelé bez všelikého předstírání z jeho strany úvěr poskytovali, vylučuje jen jeho zodpovědnost za podvod; na odpovědnosti podle Šu 486 čís. 1 tr. zák. to ničeho nemění, neboť na něm bylo, aby uvážil, než úvěru užil, svoje, jemu lépe než dodavatelům známé poměry obchodní a majetkové a jich nosnost. Neučinil-li tak, jak zjištěno, nemění souběžný snad nedostatek péče na straně dovozatelů ničeho na jeho odpovědnosti.

Čís. 1852.

Trestání válečné lichvy (cís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.).

Vinný destilát je předmětem potřeby.

Pokud spadá pod řetězový obchod překunická činnost obchodní-kova.

Proti usnesení, doplňujícímu rozsudek, jsou přípustny tytéž opravné prostředky jako proti rozsudku samému.

Podmíněné odsouzení (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.).

Ustanovení §u 5 odstavec druhý zákona předpokládá zvláštní veřejný zájem, vyplývající z povahy konkrétního pachatele, zboží nebo z okolností konkrétního činu; není jím trestní stíhání lichevních deliktů samo o sobě.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1925, Zm II 102/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 28. prosince 1923, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinným přestupkem podle §u 20/1 čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. a Nathan B. kromě toho přečinem podle §u 23/4 cit. nař., vyhověl však v zasedání neveřejném odvolání obžalovaného Nathana B-a z usnesení krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 7. února 1924, jímž byl onem rozsudek doplněn v ten rozum, že výrok, že zabavený líh, docílený z něho výtěžek 14.800 Kč, propadá ve prospěch státu, je vysloven bezpodmínečně, a napadené usnesení zrušil, mimo jiné z těchto

důvodů:

Nezáleží na tom, že vinný destilát není předmětem denní potřeby, čímž míní stížnost asi, že není takovou poživatinou, již kterýkoliv člověk užívá každodenně neb alespoň pravidelně. Podle §u 1. čís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. jsou předměty potřeby věci movité, jež slouží přímo nebo nepřímo k ukojení životních potřeb lidí nebo domácích zvířat. Životní potřebou lidskou jest i v lidské povaze zakořeněná touha po prostředcích, jimiž vzpružují se síly a vytrvalost, byl i jen přechodně. K ukájení této potřeby slouží zejména lihové nápoje a jimi jsou i vinný destilát i nápoje z něho vyrobené. Pro rozšířenost používání takových nápojů a pro nízkou jejich cenu, jež je činí dosažitelnými též méně majetným vrstvám obyvatelstva, dlužno vinný destilát vyřaditi z pojmu předmětů přepychových, to tím spíše, že destilát, o který jde, byl dle souhlasného seznání stěžovatele a jeho datele S-a horší jakosti než líh, takže šlo o méněcennou náhražku líhu, o němž sotva někdo pochybuje, že jest předmětem potřeby, nikoli předmětem přepychovým.

Nezáleží dále na tom, že stěžovatel byl obchodníkem živnostensky oprávněným k tomu, by kupoval a prodával zboží, spadající do rámce jeho obchodu, ani na tom, že prodal zboží hostinskému, jenž měl zboží v drobném prodeji rozprodati zákazníkům (přímým spotřebitelům). Neboť nedává se stěžovateli za vinu ani pouhá skutečnost, že obchodoval, ani že prodal zbytečnému překupníkovi, nýbrž provinění jeho shledává se ve způsobu, jímž obchodoval a jenž přičil se zákonnému zákazu řetězového obchodu, závaznému pro obchodníky stejně jako pro ostatní občany. Stížnost jest na omylu, majíc za to, že obchodník může

použití každé příležitosti k výdělku překupnickou činností. Právě proti této snaze, těžiti z převodu zboží překupnickou činností, i když jest pro zásobování obyvatelstva zbytečnou, čelí zákaz řetězového obchodu a překupnická činnost stěžovatelova byla naprosto zbytečnou. Zboží, o které jde, mohlo býti odběrateli stěžovatelů prodáno přímo dodatelem stěžovatelovým beze zásahu stěžovatelova a bez prostřednictví Adolfa S-a, takže zboží bylo na úkor spotřebitelů zbytečně a bezprávně zdražováno nejen překupnickým ziskem stěžovatele, nýbrž i provisí, jež byla S-em připočtena k ceně stěžovatelem určené. Vědomí pachatelovo o zbytečnosti a neužitečnosti vsunutí se v přechod zboží jest rozsudkem zjištěno a tím i po stránce subjektivní naplněna skutková podstata řetězového obchodu, jež po této stránce nepředpokládá dalšího zlého úmyslu, najmě úmyslu ziskového, tím méně úmyslu, směřujícího k zisku, pro nadměrnost nepřipustnému.

Podáním ze dne 9. února 1924, jež jest označeno jako »stížnost, potažmo odvolání«, napadá obžalovaný Nathan B. usnesení krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 7. února 1924, jímž byl rozsudek doplněn v ten rozum, že výrok, že zabavený líh, docílený z něho výtěžek 14.800 Kč propadá ve prospěch státu, je vysloveno bezpodmínečně. Bylo především řešiti otázku, zda tu jde o zmateční stížnost ve smyslu Šu 281 tr. ř., nesprávně označenou jako stížnost, či o odvolání podle Šu 283 tr. ř. či o stížnost do samotného usnesení trestního soudu ve smyslu Šu 15 tr. ř. Napadené usnesení jest, jak v něm je výslovně uvedeno, doplňkem písemného vyhotovení rozsudku ze dne 28. prosince 1923, jež se ve výroku o podmíněném odsouzení nekrylo s výrokem usneseným a vyhlášeným, neboť patrně následkem nedopatření chyběl v něm usnesený a vyhlášený výrok, že podmíněný odklad výkonu trestu nevztahuje se na výrok, že zabavený líh, docílený výtěžek 14.800 Kč propadá ve prospěch státu. Že tomu tak jest, vysvětluje zcela nepochybně z úředního záznamu ze dne 11. února 1924, jímž jest dvěma přisedícími lichevního senátu, jenž se na napadeném rozsudku usnesl a jej vyhlásil, výslovně potvrzeno, že rozsudkem bylo vysloveno propadnutí vinného destilátu, výtěžku z něho, bezpodmínečně. Nejde tu tedy o novou poradu lichevního senátu, který by byl ovšem takto býval nedostatečně obsazen, nýbrž o informaci o obsahu vyhlášeného rozsudku, již si předseda senátu zjednal od dvou přisedících, aby se ujistil ve svém přesvědčení o tom, jak byl rozsudek usnesen a vyhlášen. Z toho nutno dále odvozovati, že ono »usnesení« předsedy senátu ze dne 7. února 1924 není samostatným usnesením, nýbrž doplňující částí písemného vyhotovení rozsudku, proti níž jsou přípustny jen tytéž opravné prostředky, jako proti rozsudku, tudíž pouze zmateční stížnost a odvolání (§ 280 tr. ř.). O zmateční stížnost však tu nejde proto, poněvadž stěžovatel neuplatňuje žádného z důvodů zmatečnosti v Šu 281 tr. ř. výlučně uvedených a ani uplatňovati nemůže, poněvadž postup, jímž předseda odstranil uvedené nedopatření, jež klásti dlužno na roveň pouhému přepsání se, nepříčí se podstatně předpisům trestního řádu, jmenovitě poslednímu odstavci Šu 271 tr. ř. Podání obžalovaného lze tudíž považovati jedině za odvolání, které jest ovšem oprávněno.

Podle Šu 5 odstavec druhý zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n. může soud výkon výroku o propadnutí věci odložití jedině,

nebrání-li tomu zřetel veřejné nebo důležité zřetel soukromé. Není-li tu této překážky, jsou pro odklad propadnutí věci rozhodny tytéž úvahy, jako pro odklad výkonu trestu, t. j. všeobecné podmínky §u 1 zákona, takže, je-li vysloven podmíněný odklad výkonu trestu, jest důsledně také propadnutí věci vysloviti podmíněně. Napadený rozsudek povolil podmíněný odklad výkonu trestu, ale vyňal z tohoto dobrodiní propadnutí zboží, výtěžku z něho, ježto prý toho vyžaduje veřejný zájem, aniž uvedl, v čem veřejný zájem na bezpodmínečném propadnutí zboží v konkrétním případě spočívá. Že již trestní stihání samo o sobě nebo stihání lichevních deliktů vyžaduje za všech okolností bezpodmínečné propadnutí věci, ohledně nichž byl trestný čin spáchán, nelze tvrditi, poněvadž zákonodárce, kdyby se byl řídil těmito úvahami, byl by zajisté ustanovil, že propadnutí zboží nelze vůbec, nebo aspoň ne při lichevních deliktech podmíněně odložit. Z toho, že v zákoně není nic takového stanoveno, plyne zcela nepochybně, že se vyžaduje veřejný zájem zvláštní, vyplývající z povahy konkrétního pachatele, nebo zboží anebo z okolností konkrétního činu. O tom nelze však mluvit v případě Nathana B-a. Rozsudkem není zjištěna žádná okolnost, která by poukazovala na takový kvalifikovaný zvláštní veřejný zájem na bezpodmínečném propadnutí zboží, neboť nejde o osobu, od které by se bylo obávati, že naloží věcmi, jež mají propadnouti, způsobem veřejnému zájmu se přičícím, ani o věci (vinný destilát, pokud se týče výtěžku z něho), které by byly svému okolí nebezpečné, nebo jichž propadnutí by mohlo prospěti nedostatečnému zásobování obecnstva předměty nutné lidské potřeby, ani o čin, jenž vybočuje buďto způsobem provedení nebo svým rozsahem z rámce běžných a obyčejných lichevních deliktů. Výrok o bezpodmínečném propadnutí vinného destilátu, pokud se týče výtěžku z něho, jest tudíž neopodstatněným a bylo jej zrušiti.

Čís. 1853.

Lesní orgán jest oprávněn bdíti nad tím, by nebylo požíváno zakázaných cest lesem osobami nepovolánými.

»Pohružka« ve smyslu §u 81 tr. zák. nemusí býti pronesena ústně; stačí jakýkoliv projev vůle pachatelovy, způsobiti bezprostředně ohroženému zlo na životě, zdraví nebo tělesné neporušenosti.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1925, Zm II 329/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných Karla H-a, Františka K-y do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 24. dubna 1924, jímž bylo šest obžalovaných uznáno vinnými zločinem veřejného násilí podle §u 81 tr. zák. a obžalovaný František K. též přestupkem podle §u 312 tr. zák., vyhověl však zmateční stížnosti ostatních čtyř obžalovaných, napadený rozsudek ohledně nich zrušil a věc vrátil soudu první stolice, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto